

Armagedon (Polish translation/polskie tłumaczenie)

Published: 24th March 2023

CenSAMM. 2021. "Armagedon (Polish translation/polskie tłumaczenie)." w James Crossley i Alastair Lockhart (red.) Krytyczny słownik ruchów apokaliptycznych i millenarystycznych (Critical Dictionary of Apocalyptic and Millenarian Movements). 24 marca 2023. Uzyskane z www.cdamm.org/articles/polish-armagedon.

Tłó

Termin „Armagedon” od dawna jest używany w odniesieniu do przyszłej lub trwającej już wojny, której okres przypada na koniec cywilizacji bądź – w szerszym rozumieniu – koniec czasów. Można rozumieć przez to zarówno ostateczną katastroficzną bitwę o zasięgu światowym, jak i bitwę w miejscu zwanym Megiddo. Megiddo może być interpretowane jako miejsce rzeczywiste, usytuowane we współczesnym Izraelu, jak i jako zakodowane odniesienie do alternatywnej lokalizacji (przeгляд historii interpretacji dostępnych w tradycji chrześcijańskiej można odnaleźć m. in. w Kovacs i Rowland 2004, 171–175).

Powszechne rozumienie słowa „Armagedon” wywodzi się z pism chrześcijańskich, jednak pojawia się ono w nich tylko jeden raz – w Księdze Objawienia 16:16. Termin „Armagedon” nawiązuje tam do miejsca zgromadzenia przed wielką bitwą kosmiczną związaną z końcem czasów. Polskie słowo „Armagedon” jest tradycyjnym tłumaczeniem oryginalnego greckiego terminu użytego w Księdze Objawienia – Ἀρμαγεδών – które w niektórych tłumaczeniach biblijnych jest transliterowane jako „Har-Magedon”, za przykład może służyć Biblia Tysiąclecia:

A szósty wylał swą czasę na rzekę wielką, na Eufrat. A wyschła jej woda, by dla królów ze wschodu słońca droga stanęła otworem. I ujrzałem wychodzące z paszczy Smoka i z paszczy Bestii, i z ust Fałszywego Proroka trzy duchy nieczyste jakby ropuchy; a są to duchy czyniące znaki – demony, które wychodzą ku królom całej zamieszkałej ziemi, by ich zgromadzić na wojnę w wielkim dniu wszechmogącego Boga. Błogosławiony, który czuwa i strzeże swych szat, by nago nie chodzić i by sromoty jego nie widziano>. I zgromadziły ich na miejsce, zwane po hebrajsku Har-Magedon. (Apokalipsa św. Jana 16:12-16, Biblia Tysiąclecia)

Powszechne krytyczne objaśnienie znaczenia tego słowa utrzymuje, że odnosi się ono do „góry (gó) lub wzgórza (wzgórz) Megiddo”, i wywodzi się z połączenia hebrajskiego słowa הר (*har*), oznaczającego „wzgórze” lub „górze” (ewentualnie górki region) oraz מגידון (*megiddon*), odnoszącego się do starożytnego miasta Megiddo, które znajduje się na równinie w Dolinie Jezreel, na terenie dzisiejszego Izraela. Inne sugestie odnoszące się do hebrajskiego pochodzenia słowa uwzględniają „miasto Megiddo” (עיר מגידון / *ir*

megiddon), „górze zgromadzenia” (הַר-מוֹעֵד/*har mo'ed*) oraz idee związane z „wycinaniem” (od hebrajskiego rdzenia גָּדַד/*gdd*). (Omówienie etymologii oraz różnych możliwych interpretacji Księgi Objawienia 16:16 można odnaleźć m. in. w Aune 1998, 898-99; Jauhainen 2005).

Historia interpretacji

Historia interpretacji znaczenia słowa „Armagedon” w Księdze Objawienia 16:16 jest obecna w rozmaitych tradycjach chrześcijańskich. Jest ona zróżnicowana i obejmuje szeroki zakres interpretacyjny – począwszy od dosłownej bitwy pomiędzy armiami pozostającymi pod przywództwem nadprzyrodzonej siły, poprzez duchowe i psychologiczne konceptualizacje (np. osobiste zmagania przeciwko złu), aż do symbolicznych i alegorycznych skojarzeń z różnymi historycznymi bitwami na przestrzeni wieków. Idea bitwy w Armagedonie nabrała szczególnego znaczenia w niektórych odmianach współczesnego protestantyzmu, opierających się na premilenijnym dyspensacjonalistycznym rozumieniu historii oraz Pisma Świętego. Idea tejże bitwy jest tam często rozumiana jako jedno z wydarzeń wskazujących na przejście do końcowej fazy historii kosmicznej, a tym samym zapoczątkowanie powrotu boskich rządów na Ziemi. Widzimy to na przykład w pismach Hala Lindseya z lat 70. oraz serii *Powieści o czasach ostatecznych* (Left Behind) z lat 90. oraz 2000. autorstwa Tima LaHaye i Jerry'ego B. Jenkinsa (Shuck 2004).

Idea Armagedonu jest również mocno akcentowana wewnątrz innych wyznań ewangelicznych i grup chrześcijańskich, które szczególnie interesują się czasami ostatecznymi oraz prorocत्वami, a więc w Kościołach zielonoświątkowych i charyzmatycznych, u Adwentystów Dnia Siódmego oraz u Świadków Jehowy. Chociaż odniesienie do Armagedonu nie jest powszechnie spotykane poza chrześcijańskimi koncepcjami związanymi z czasami ostatecznymi, idea ostatecznej bitwy o kosmicznym znaczeniu pojawia się w różnych formach, w kilku tradycjach religijnych. W tradycjach islamskich wiele hadisów wspomina o apokaliptycznej bitwie Al-Malhama Al-Kubra pod Dabikiem (w Syrii) przeciwko chrześcijańskiej armii rzymskiej. Od lat 70. XX w. w niektórych nurtach myśli muzułmańskiej istnieje głębsze powiązanie idei świętej wojny oraz myślenia apokaliptycznego, co w ostatnich czasach stało się szczególnie widoczne w ruchach powiązanych z ISIS (Państwo Islamskie w Iraku i Syrii) (zob. Beattie 2015; Fealy 2019.) Hinduska Bhagawadgita jest dialogiem pomiędzy Ardżuną i Kryszną o proporcjach „społeczno-kosmicznych”, który odbywa się na miejscu ostatecznej bitwy pomiędzy dwoma przygotowanymi armiami (Malinar 2007).

Powszechne sekularne użycie słowa „Armagedon” w dzisiejszych czasach posiada zazwyczaj bliski związek z wyobrażeniami o wielkich kataklizmach czy konfliktach – od nawiązań do wojny nuklearnej, aż po promowanie zawodowego wrestlingu/zapasów (zob. Pyper 2006; Boucher 2019) – jednakże w codziennych oraz pospolitych odniesieniach, nawiązania do bitwy lub wojny są często drugorzędne lub nie pojawiają się wcale, przykładowo w oczekiwaniach na katastrofę ekologiczną (zob. Lilly 2016) lub w filmach z dużą ilością efektów specjalnych (np. *Armageddon* [1998]). Z drugiej strony, niektóre z tych produkcji czerpią wyraźną inspirację z narracji biblijnych oraz wykorzystują biblijne pojęcia kosmicznej bitwy oraz apokalipsy (np. *Armageddon. Countdown: Jerusalem* [2009]).

Bibliografia

Armageddon (1998): <https://www.imdb.com/title/tt0120591/>.

Aune, David E. 1998. *Revelation 6-16*. Volume 52B Word Biblical Commentary. Grand Rapids, MI: Thomas Nelson.

Beattie, Hugh. 2015. "Islamic state, Dabiq, the Mahdi and the End-times". *Contemporary Religion in Historical Perspective*, <http://www.open.ac.uk/blogs/religious-studies/?p=240>.

Boucher, Ellen. 2019. "Anticipating Armageddon: Nuclear Risk and the Neoliberal Sensibility in Thatcher's Britain." *The American Historical Review* 124(4): 1221-45.

Countdown: Armageddon (Countdown: Jerusalem) (2009): <https://www.imdb.com/title/tt1...>

Fealy, Greg. 2019. "Apocalyptic Thought, Conspiracism and Jihad in Indonesia." *Contemporary Southeast Asia* 41(1): 63-85.

Jauhiainen, Marko. 2005. "The OT Background to 'Armageddon' (Rev. 16:16) Revisited". *Novum Testamentum* 47: 381-393

Kovacs, Judith, and Christopher Rowland, 2004. *Revelation: The Apocalypse of Jesus Christ*. Oxford: Blackwell.

Lilly, Ingrid Esther. 2016. "The Planet's Apocalypse: The Rhetoric of Climate Change." In *Apocalypses in Context: Apocalyptic Currents through History*, edited by Kelly J. Murphy and Justin Jeffcoat Schedtler, 359-79. Minneapolis: Augsburg Fortress.

Malinar, Angelika. 2007. *The Bhagavadgītā: Doctrines and Contexts*. Cambridge: Cambridge University Press.

Pyper, Hugh S. 2006. "Wrestling the Bible." *SBL Forum*. <http://sbl-site.org/Article.aspx?ArticleID=569>.

Shuck, Glenn W. 2004. "Marks of the Beast." *Nova Religio* 8 (2): 48-63.

Informacje o artykule

Oryginalny artykuł w języku angielskim:

CenSAMM. 2021. "Armageddon." In James Crossley and Alastair Lockhart (eds.), *Critical Dictionary of Apocalyptic and Millenarian Movements*. 15 January 2021. Retrieved from www.cdamm.org/articles/armageddon.

CenSAMM. 2021. "Armagedon (Polish translation/polskie tłumaczenie)." w James Crossley i Alastair Lockhart (red.) Krytyczny słownik ruchów apokaliptycznych i millenarystycznych (Critical Dictionary of Apocalyptic and Millenarian Movements). 24 marca 2023. Uzyskane z www.cdamm.org/articles/polish-armagedon.

Downloaded: 05-05-2023

Article information

CenSAMM. 2021. "Armagedon (Polish translation/polskie tłumaczenie)." w James Crossley i Alastair Lockhart (red.) Krytyczny słownik ruchów apokaliptycznych i millenarystycznych (Critical Dictionary of Apocalyptic and Millenarian Movements). 24 marca 2023. Uzyskane z www.cdamm.org/articles/polish-armagedon.

Downloaded: 2023-05-05

Provided under Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0